

delen ontleend aan opbrengsten uit huren en belastingen (resp. belastingvrijdom). Steden betaalden trouwens al veel vroeger musici en daar ligt de verklaring voor hun grote invloed. De Rotterdamse organist ontvangt reeds volgens de oudstbewaarde stadsrekening, die van 1426, een deel van zijn salaris van de plaatselijke overheid.

Het in hetzelfde tijdsbestek fungerende college van 'Memorieheren', bestaande uit geestelijken en ingesteld voor het beheer van de fondaties voor zielemissen ('hypotheken op de eeuwigheid', naar Fens), vormde wel zijn eigen 'gemeene priesters en choorgezellen der memorie', maar zal ook wel onder controle van de stadsregering hebben gestaan. Tenslotte waren ook de gildebroederschappen en ambachtsgilden gehouden te betalen voor muziek tijdens plechtigheden voor hun schutpatroon en de vele kerkelijke feestdagen. Zo is bekend dat het toenmalige transeptorgel in de 16de eeuw minstens medebekostigd werd door de Onze Lieve Vrouwebroederschap. Toen de financiële bijdragen van de gilden te Rotterdam blijkbaar uitbleven, greep het stadsbestuur in door 'die gildes (te) renoveren' teneinde de (jaar)messen 'weder doen singen soo die van ouds gesongen' werden (1551).

Het is niet geheel duidelijk, ook niet voor Rotterdam, of de getijdenmeesters steeds het opperbestuur over de uitvoering van de kerkmuziek aan zich hebben getrokken. Maar het is buiten kijf dat ze zich op dit gebied in het algemeen een sleutelpositie verwierven.

De koorkapellen van de grote stadskerken werden in hun vroegste periode (15de eeuw) gevormd uit muzikaal ontwikkelde priesters. Later zijn het vooral (semi-) professionele en amateur lekezangers. Naarmate meer belang aan goede polyfone muziek wordt gehecht en rijke kerken de beste zangers proberen te werven, stijgt hun positie. De regelmatige muziekbeoefening, waarbij ook het spelen van de organist, beiaardier en andere muzikanten gerekend moet worden, droeg bij tot het aanzien van de stad en diende tevens tot gedragsdisciplinering. De Hollandse kapellen bestaan na verloop van tijd meestal uit vier tot zes volwassen zangers en zes tot acht koralen (koorknapen). Daarboven benoemt men een zangmeester en soms een zangmeesteres. Deze schoolt de koralen en heeft de algemene zorg voor hun welzijn. De zangertjes wonen meestal bij hem thuis. Rotterdams zangmeester Joest Nachtegael(!) ontving wellicht daarom in de slechte jaren, althans in 1555, zijn salaris van de stad. De getijdenmeesters, zangmeester en zangers vormden met elkaar het zeven getijdencollege.